

Asia: VN/32678/2025

Lausuntopyyntö luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi rakennustyön turvallisuudesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Rakennusmestarit ja -insinöörit AMK RKL ry kiittää mahdollisuudesta lausua luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi rakennustyön turvallisuudesta. RKL valvoo rakennusmestareiden, rakennusinsinöörien ja rakennusalan ammattilaisten etuja, ja tavoitteemme on varmistaa rakennustyömaiden turvallisuus, laadukas suunnittelu sekä selkeä vastuunjako. Jokaisella työntekijällä tulee olla oikeus työskennellä turvallisesti ja päästä töistä terveenä kotiin. Pidämme asetuksen uudistamista tärkeänä ja ajankohtaisena.

RKL:n tavoitteena on varmistaa:

- rakentamisen korkea laatu
- turvalliset työmaat
- yhdenmukaiset osaamis- ja pätevyysvaatimukset
- oikeudenmukainen vastuunjako
- toimiva ja resursoitu valvontajärjestelmä

Tämä lausunto koskee erityisesti pätevyysvaatimusten täsmentämistä, riskirakenteiden suunnittelua ja toteutusta sekä valvonnan merkitystä ja riittävää resursointia.

1. Pätevyysvaatimusten selkeyttäminen on välttämätöntä koko rakentamisen turvallisuuden näkökulmasta

RKL on toistuvasti korostanut, että rakentamisen suunnittelu- ja työnjohtotehtävissä selkeästi määritellyt koulutus- ja osaamisvaatimukset ovat olennainen osa laadun ja turvallisuuden varmistamista. Pätevyysvaatimusten tulee olla selkeitä, johdonmukaisia ja läpinäkyviä.

Rakennusmestareiden ja -insinöörien osaaminen on tunnustettava asetuksessa, ja heidän roolinsa turvallisuuden varmistamisessa tulee kirjata selkeästi.

Telineet ovat vain yksi esimerkki, mutta hyvä esimerkki siitä, mitä voi tapahtua, kun pätevyysvaatimuksia ja toimintaprosessia ei ole kirjattu selkeästi ja vastuut jäävät tulkinnanvaraisiksi.

Esimerkiksi alla oleva muutosehdotus on mielestämme alan laadun ja turvallisuuden näkökulmasta selkeä heikennys. Näkökantamme on, että koulutusvaatimus tulee säilyttää ja pykälään tulee sisällyttää selkeä tutkintovaatimus. Tämä parantaa ennakoitavuutta, turvallisuutta sekä vastuiden oikeasuhtaisuutta.

--

Nykyinen:

56 §

Työtelineitä koskevan suunnitelman laatijan pätevyys

Päätoteuttajan on huolehdittava, että rakennesuunnitelman ja käyttösuunnitelman laatii telinerakenteen ominaisuudet ja suunnittelutehtävän vaativuus huomioon ottaen riittävän pätevä henkilö. Rakennesuunnitelman laatijalla on oltava vähintään teknillisen alan ammattikorkeakoulututkinto, sitä vastaava aiempi tutkinto tai teknikkotason tutkinto ja perehtyneisyys telinerakenteisiin, jos työtelineen korkeus on yli kymmenen metriä tai työtelineen seisontavakavuus perustuu ankkurointiin taikka työtelineen rakenteen suunnittelu on työtelineen peittämisen takia tai muusta syystä vaativaa.

Luonnosesitys:

51 §

Rakennesuunnitelman laatijan pätevyys

Työtelinettä koskevan rakennesuunnitelman laatijan on oltava telinerakenteen ominaisuudet ja suunnittelutehtävän vaativuus huomioon ottaen riittävän pätevä.

Rakennesuunnitelman laatijan tulee olla rakennuskohteen vaativuuden edellyttämässä laajuudessa perehtynyt telinerakenteiden mekaniikkaan, lujuusoppiin ja suunnitteluun, jos työtelineen korkeus on yli kymmenen metriä tai seisontavakavuus perustuu ankkurointiin taikka rakenteen suunnittelu on työtelineen peittämisen takia tai muusta syystä vaativaa.

Asetus ei myöskään ota kantaa telineiden asentajien ammattitaitovaatimuksiin. Tälläkin hetkellä järjestetään esimerkiksi vapaaehtoista telineasentajan koulutusta, josta on mahdollista saada sertifikaatti. RKL katsoo, että tällaisen syventävän koulutuksen tulisi olla perusedellytys.

Telineet ovat nimellisesti väliaikaisia rakenteita, mutta vaativuudeltaan usein hyvinkin pysyviin rakenteisiin rinnastettavia. Myös Rakennusteollisuus RT:n Telinejaosto on vuonna 2024 lausunut omalla kannanotollaan, että teline- ja sääsuojarakenteet ovat muuttuneet aiempaa vaativammiksi, ja niiden turvallinen toteuttaminen edellyttää pätevyyttä sekä dokumentoitua osaamista. RKL yhtyy tähän kannanottoon.

2. Väliaikaisuus

RKL pitää tärkeänä, että sääntely määrittelee selkeästi, mitä "väliaikaisilla rakenteilla" tarkoitetaan. Käsitteen puutteellinen määrittely on aiheuttanut rakennusalalla tulkintaeroja, jotka näkyvät vaihtelevina käytäntöinä suunnittelussa, vastuunjaossa ja telineiden turvallisuudessa.

Rakennusalalla esiintyy useita "väliaikaisia" ratkaisuja, jotka ovat:

- rakenteellisesti vaativia
- turvallisuuden kannalta kriittisiä
- saattavat olla aliarvioituja pätevyysvaatimusten näkökulmasta

Näitä ovat mm.:

- telineet
- muottijärjestelmät
- väliaikaiset tuennat

- työnaikaiset sillat ja kulkusillat (sisältäen työmaasta johtuvat väliaikaiset tie- ja kulkureitit)
- elementtien nosto- ja siirtorakenteet
- sääsuojat, jotka muuttavat tuuli- ja kuormitusolosuhteita

Väliaikaisuus on termi, jota käytetään monissa yhteyksissä perusteena keventää esimerkiksi suunnittelua. Tämä ei ole suoraan hyväksyttävää, sillä: väliaikaiset rakenteet voivat olla yhtä vaarallisia kuin pysyvät, niiden suunnittelu on usein monimutkaisempaa muuttuvien olosuhteiden vuoksi, käytettävät järjestelmät ovat usein teollisia ja kuormituksiltaan dynaamisia jne.

Selkeä määritelmä ja siihen liittyvät kelpoisuus-/tutkintovaatimukset poistavat tulkinnanvaraisuuden ja varmistaa, että pätevyysvaatimuksia ei voida kiertää vedoten rakenteen väliaikaisuuteen. Se myös lisää työmaiden ja siihen liittyvien väliaikaisten kulkureittien turvallisuutta.

Tämä määritelmä parantaa tulkinnanvarmuutta ja varmistaa, että pätevyysvaatimuksia ei voida kiertää vedoten rakenteen väliaikaisuuteen.

3. Vastuukysymysten selkeys ja dokumentoinnin vahvistaminen

RKL katsoo, että vastuiden tulee olla selkeästi osoitettavissa: kuka ja ketä voi laatia suunnitelmat ja vastaa asennuksesta sekä käyttöönottotarkastuksesta – kaikissa rakentamisen vaiheissa ja siihen liittyvissä osa-alueissa. Lisäksi kenen vastuulla on tarkistaminen. RKL:n näkemyksen mukaan tämä dokumentointi tulisi kirjata velvoittavaksi osaksi myös telineisiin liittyen.

4. Valvontajärjestelmä ja viranomaisresurssit ovat tällä hetkellä riittämättömiä — ilman lisäresursseja laki ei toteudu käytännössä

RKL haluaa tuoda selkeästi esiin, että viranomaisten resurssipula on tällä hetkellä todellinen ja näkyy jo nykyisellään monissa kunnissa ja alueilla.

Sekä rakennusvalvonnan että työsuojeluviranomaisten resurssit ovat tällä hetkellä monin paikoin riittämättömät. Tämä on todettu myös työsuojelun ja työturvallisuuslain soveltamiseen liittyvissä viranomaislinjauksissa, joissa valvonnan toteuttamisen ja resurssien riittävyyden on katsottu olevan puutteellista.

Pelkkä sääntelyn uudistaminen ei paranna turvallisuutta, jos:

- lupakäsittely ruuhkautuu
- tarkastuksia ei ehditä tehdä
- lain toteutumista ei valvota työmailla

Tästä syystä RKL esittää, että hallituksen esityksen jatkovalmistelussa arvioidaan nimenomaisesti valvonnan resurssivaikutukset ja lisäresurssien tarve.

RKL suosittelee, että valvontaviranomaisille asetetaan selkeät tavoitteet tarkastusten määrälle ja laadulle, ja että valtio ohjaa kunnille ja työsuojeluviranomaisille lisäresursseja tai vähintään vaateita valvontavelvoitteiden hoitamiseksi.

Ilman lisäresursseja:

- tarkastuksia ei tehdä riittävästi
- suunnitelmia ei pystytä arvioimaan tai todentamaan, joka voi johtaa puutteelliseen ja vaaralliseen toteutukseen – etenkin silloin, jos pätevyys- ja koulutusvaateita ei ole
- puutteisiin ei ehditä puuttua
- kunnissa syntyy alueellisia eroja valvontakäytännöissä
- työmaiden turvallisuustaso eriytyy

Lintunen Jouko
Rakennusmestarit ja -insinöörit AMK RKL ry

Råman Diana
Rakennusmestarit ja -insinöörit AMK RKL ry